

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
кафедра дизайну архітектурного середовища

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	Освітньо-наукова програма «Архітектура та містобудування»	
Обсяг дисципліни	3.0 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції (30 годин)	
Індивідуальні та (або) групові завдання	-	
Форми семестрового контролю	залік	

Викладач:

Василенко Олександр Борисович д-р архітектури, професор завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища, abvasilenko10@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти знайомляться: з основними напрямками науково-технічного прогресу в галузі архітектури; з методологією наукових досліджень, щоб у своїй майбутній практичній діяльності вони могли самостійно вирішувати питання, що вимагають творчого архітектурно-дизайнерського мислення; з рішенням складних спеціалізованих науково-проектних задач та вирішенням практичних проблем у сфері архітектури, дизайну та містобудування; проведенням наукових досліджень на відповідному рівні; осмисленням і застосуванням основних теорій, методів і принципів інформатики і комп'ютерного моделювання. Дисципліна має своєю метою ознайомити аспірантів з методологією проведення наукових досліджень.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН1. Володіння іноземною мовою на рівні незалежного або досвідченого користувача – B2 та вище згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.

ПРН3. Демонструвати достатню компетентність у виборі методів наукових досліджень, оцінюванні результатів наукових розробок, їх наукової новизни та практичного значення, а також щодо порядку впровадження досліджень.

ПРН5. Здатність продемонструвати вміння і навички, використовувати методологію системного аналізу в галузі архітектури та містобудування.

ПРН10. Уміння самостійно виконувати експериментальні наукові дослідження та оцінювати доцільність використання існуючих методів випробувань.

ПРН11. Знати вимоги щодо дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, структуру вищої освіти в Україні, специфіку професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.

ПРН13. Демонструвати вміння доводити результати досліджень та інновацій до колег, публічно представляти, захищати результати своїх досліджень, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою, використовувати сучасні засоби візуальної презентації результатів дослідження.

ПРН14. Проводити аналіз типології, виявляти проблеми і протиріччя, ставити і вирішувати нетипові завдання в архітектурі.

а саме

знати:

- теоретичні основи та закономірності формування предметно-просторового оточення;
- теоретичні та методологічні основи наукового дослідження;
- особливості пошуку, накопичення та обробки наукової інформації.

розуміти:

- основні принципи організації роботи в наукових колективах;
- основні вимоги до оформлення результатів проведення НДР;
- засади організації науково-дослідної роботи.

володіти:

- методами проведення теоретичних та експериментальних досліджень;
- методикою обробки результатів наукових досліджень;
- науковою та професійною термінологією, поняттями і категоріями, тенденціями та напрямками розвитку дизайну і науки.

вміти:

- теоретично обґрунтовано оцінити і пояснити творчу ідею, як ідеологічну основу задуму, художнього і функціонального гідність того або іншого проекту;

- виділяти проблему, формулювати актуальність, мету, завдання, об'єкт, предмет і методику дослідження.
- формувати задачі та вибирати методи теоретичних та експериментальних досліджень.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№п/п	Назва тем лекцій	Кількість годин
1.1	ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК НАУКИ І НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ (НАУКА Й НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ)	4
1.2	НАУКА ЯК СФЕРА ЛЮДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	4
1.3	ОСНОВНІ ЕТАПИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)	2
1.4	МЕТОДОЛОГІЯ ЯК ВЧЕННЯ ПРО МЕТОДИ ПІЗНАННЯ І ПРИЙОМИ ДОСЛІДЖЕННЯ (МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)	4
1.5	ІНФОРМАЦІЯ, ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ ТА ДЖЕРЕЛА ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)	4
1.6	ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	4
1.7	МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ, НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ НАУКОВИХ РОБІТ	4
1.8	ІНФОРМАЦІЯ, ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ ТА ДЖЕРЕЛА ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)	4
	ВСЬОГО	30

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Мінімальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Методологія наукових досліджень» складає 60 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мін. кількість балів	Макс. кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточний контроль знань:			
- усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо);	8	30	60
Заохочувальні бали: - Підготовка публікації до друку та/або	за весь семестр	20	

виступу на конференції - (+) 10 балів - Активність на заняттях - (+) 2 бали			
Підсумковий контроль знань - залік	1	30	40
Разом		60	100

У кінці семестру проводиться **підсумковий контроль** знань з дисципліни «Методологія наукових досліджень» у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Питання для підсумкового контролю:

1. Назвати основні наукові категорії в дизайні.
2. Що таке система, структура, елемент і компонент?
3. Які існують види прогнозування в мистецтві?
4. Які існують методи дослідження в дизайні?
5. Дати характеристику об'єкта і предмета дослідження.
6. Які чинники впливають на формування наукової точки зору?
7. Назвати основні сучасні методи аналізу простору.
8. Вказати типологічні особливості художнього стилю.
9. Назвати вчених-дизайнерів, вчених-художників, учених-архітекторів ХХ століття.
10. В чому проявляється художня система колажу?
11. Що стало основною передумовою виникнення дизайну?
12. Які теорії формоутворення характерні для кінця ХХ століття?
13. Охарактеризувати творчість відомих ландшафтних дизайнерів.
14. Що таке цитування та компіляція в мистецтві?
15. Перерахувати сучасні наукові напрями в дизайні середовища.
16. Що таке саморефлексія творчості?
17. Назвати етапи наукових досліджень.
18. Назвати основні наукові школи в дизайні та архітектурі.
19. Яку роль відіграє семантична неоднорідність у формоутворенні середовища?
20. Що називається знаком-індексом, знаком-символом?
21. Які існують засоби обробки архівних даних?
23. Які існують методи аналізу морфологічних та екологічних структур?
24. Які існують види неоднорідності простору?
25. В чому особливість композиції житлового інтер'єру та ландшафтного дизайну?
26. Що необхідно враховувати при створенні індивідуального простору людини?
27. Які вчені ступені і звання існують в Україні?
28. Назвати принципи підходу до аналізу художньої форми.
29. Назвати вчених-митців, вчених-архітекторів минулого.
30. Що таке наукова методологія?

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно / зараховано
82 – 89	B	добре / зараховано
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно / зараховано

Політика навчальної дисципліни:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу академічної доброчесності Одеської державної академії будівництва та архітектури»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до співробітників відділу аспірантури, Групи сприяння академічній доброчесності Академії.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Андреев Г.И. Основы научной работы и оформление результатов научной деятельности: Учебное пособие для подготовки аспирантов и соискателей различ. ученых степеней / Г.И. Андреев, С.А. Смирнов, В.А. Тихомиров. – М.: Финансы и статистика, 2003.
2. Пути повышения эффективности научного труда / И.Д. Андреев / Отв. ред. В.И. Морозов. – М.: Наука, 2015.
3. Бешенков С.А. Моделирование и формализация: Методическое пособие / С.А. Бешенков, Е.А. Ракитина. – М.: Лаборатория базовых знаний, 2012.
4. Борев Ю.Б. Эстетика / Ю.Б. Борев: Учебник. – М.: Высшая школа, 2002.
5. Василенко О.Б., Намчук О.В. Методичні вказівки для графічної роботи з дисципліни «Основи наукових досліджень в архітектурно-дизайнерській діяльності» для студентів освітнього рівня «Магістр», спеціальності 191 –

- «Архітектура та містобудування» освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища». – Одеса., ОДАБА, 2019. с.30.
6. Дисертація. Підготовка, захист, оформлення / Г.Ю. Волков: Практичний посібник – К.: Вид-во Держ. ун. вища. школа.: ІНФРА-К, 2012.
 7. Денисов Г.А. Прикладная наука и инновационная деятельность: Экономика и управление / Г.А. Денисов, Г.А. Каменецкий, В.В. Остапенко. – М.: Диалог. Изд-во Моск. гос. ун-та, 2018.
 8. Лакатос И. Методология исследовательских программ / И. Лакатос. пер. с англ. – М.: АСТ: Ермак, 2013.
 9. Основи наукових досліджень: підручник для технічних вузів / Під ред. В.И. Крутова, В.В. Попова. – К.: Вища школа, 2017.
 10. Психологія творення / Я.О. Пономарьов – К.: Інститут практичної психології. Київ: НПО "МОДЕК", 2015
- Додаткова література
11. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник./ М.Т Білуха – К., 2002.
 12. Как организовать и представить исследовательский проект / В.В. Радаев– К.: Изд-во гос. ун-та. Высш. шк.: ІНФРА-К, 2011.
 13. Клименюк О.В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: Авторський підручник/ О.В, Клименюк - Ніжин, 2007.
 14. Ковальчук В.В., Моїсеєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник./ В.В.Ковальчук, Л.М. Моїсеєв – К., 2004.
 15. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень./ О.В. Крушельницька – К., 2006.
 16. Мозгова Н.Г. Логіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Н.Г. Мозгова – К., 2007.
 17. Проблемы композиции: Збірник наукових праць / Під ред. В.В. Ванслова. – К.: Образотворче мистецтво, 2016.
 18. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти./ Є.С. Спіцин – К., 2003.
 19. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. Науково-методичний посіб./ С.А Фаренік.. – К., 2000.
 20. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. / Г.С. Цехмістрова – К., 2004.